

תפ"ח 34700/07/14 - מדינת ישראל נגד יוסף חיים בן דוד, י.ב., א.א.

בית המשפט המחוזי בירושלים

תפ"ח 34700-07-14

לפני: כבוד השופט יעקב צבן, סגן נשיא

כבוד השופט רפי כרמל

כבוד השופטת רבקה פרידמן-פלדמן

מדינת ישראל

המאשימה

ע"י עו"ד אורי קורב

נגד

הנאשמים

1. יוסף חיים בן דוד

2. י.ב.

ע"י עו"ד ציון אמיר, עו"ד הילה נדיר

3. א.א.

ע"י עו"ד אבי חימי, עו"ד מירי ביטון-הראל, עו"ד משה וייס

גמר דין (נאשמים 2, 3)

השופטים י' צבן ור' פרידמן-פלדמן:

1. הנאשמים הינם קטינים. על רקע חטיפתם ורציחתם של שלושת הנערים, גלעד פרנקל, גלעד שאער ואייל יפרח ז"ל, החליטו הנאשמים 1 ו-2 לצאת לפעולה כנגד ערבים, בלילה אחד יצאו לפעולה ראשונה, ולמחרת צרפו את נאשם 3 לפעולה נוספת. בהכרעת דין שניתנה ביום 30.11.2015, נקבע כי נאשם 2 ביצע בליל 30.6.2014 עבירות של ניסיון חטיפה לשם כליאה, תקיפה הגורמת חבלה של ממש וניסיון הצתה, ובלילה שלאחריו ביצעו הנאשמים עבירות רצח וחטיפה לשם רצח, של הנער מוחמד אבו ח'דר.

ואלה המעשים: בלילה שבין 30.6.2014 - 1.7.2014, אמר הנאשם 1 לנאשם 2 כי עליהם לבצע פיגוע נקמה בערבים. השניים נסעו ברכב לשכונת בית חנינה וכאשר הבחינו בילד בן 7.5, לפת אותו נאשם 2 בגרונו והחל לגרור אותו לרכב בו נהג נאשם 1. התפתח עימות בין נאשם 2 לבין אימו של הילד ובסופו הירפה הנאשם מהילד והשניים נמלטו מהמקום. באותו לילה לפנות בוקר, הגיעו נאשמים 1 ו-2 לשכונת צור באחר, נאשם 2 שפך בנזין על שני כלי רכב וזרק סמרטוט בוער לעבר אחד הרכבים והם נמלטו.

בלילה הבא, שהו שלושת הנאשמים בחנותו של נאשם 1, וסיכמו לבצע פעולת נקם בערבים. הם היסוו את חזותם החרדית, הצטיידו באזיקונים, לום, בקבוקי בנזין והחלו לתור בשכונות מזרח ירושלים אחר קורבן לחטיפה. בשלב מסוים באישון לילה, איתרו את הנער מוחמד אבו ח'דר. נאשמים 2 ו-3 ירדו מרכב בו נהג נאשם 1, משכו את מוחמד לתוך הרכב, נאשם 2 סקר את פיו וכיוון שהקורבן התנגד, השניים נאבקו בו והתגברו על התנגדותו, הרכב נסע לכיוון יער

ירושלים. בדרך נאשם 2 חנק את הקורבן והחזיקו בגרירתו, נאשם 3 סייע לו בכך, כאשר הגיעו סמוך ליער חדל הקורבן ממאבקו כיוון שהכרתו אבדה, כאשר עצרו את הרכב ביער ופתחו את דלת הרכב, ראשו של הקורבן נשטט מחוץ לרכב והשמיע חרחורים, הנאשם 3 נכנס לרכב הסב מבטו מגופו של הקורבן וממעשיהם של האחרים, הנאשם 1 נטל לום והכה שתי מכות חזקות בראשו של הקורבן ואז משך את כל גוף הקורבן מחוץ לרכב ובעט בו. נאשמים 1 ו-2 שפכו דלק על הגוף מחוסר ההכרה ולאחר מכן נאשם 1 הצית את גופו של הקורבן שנשרף למוות.

2. תסקיר שירות המבחן - נאשם 2

יליד אוגוסט 1997. בן חמישי במשפחה המונה זוג הורים ו-עשרה ילדים המקיימת אורח חיים חרדי בירושלים.

המשפחה נורמטיבית, כל הילדים זכו לחינוך. שנה וחצי טרם האירועים בתיק, י. הפסיק בהדרגה להקפיד על כל הכללים שהוכתבו כאורח חיים בבית דבר שיצר מתח עם האב עד כדי נתק. י. היה תלמיד טוב, לא הסתבך באירועים חריגים, בשלב מסוים נחשב לתלמיד מצטיין והתקבל לשיבה נחשבת. אף שחלה ירידה בהקפדתו הדתית וביראת שמיים, עדיין שמר על מסגרת הדת ועל אמונתו והתכוון להמשיך ללמוד. הנתק מהאב קירב את י. לנאשם 1, שסייע לו, הבין אותו והרעיף עליו טוב. י. נהג להגיע לחנותו של נאשם 1 בילה עימו, נהנה בחברתו והיו פעמים של בביתו של נאשם 1 ללא ידיעת הוריו. י. ראה בנאשם 1 דמות דומיננטית וכריזמטית כיוון שניהל עסק עצמאי היה לו כסף, נסע, טייל ואורחות חיים היו מתירניות לעומת הוריו. שירות המבחן התרשם כי חרף מעצרו י. אינו חווה משבר או מצוקה, ומצליח לגייס כוחות להתמודד עם המעצר הממושך, משתדל לנצל את הזמן בכלא לפעילות חיובית. הוא מתקשה להסביר את העבירות החמורות שביצע ואת הפער בין התנהגותו והתנהלותו הנורמטיבית טרם ביצוע העבירות לבין העבירות שביצע והוא מקשר בין העבירות הללו לבין מערכת היחסים המיוחדת שהייתה לו עם הנאשם 1, אשר היו לו עמדות גזעניות נגד ערבים ודרבן אותו לנקמה כדי להציל את עם ישראל.

בהתייחסו לעבירות הסביר, כי אכן היה שותף להן בלילה הראשון אך בלילה השני והגורלי לא דמיין כי תוצאותיו יהיו מותו של הנער החטוף, וכיום, כשהוא נזכר בעבירות ומשחזר את האירוע הוא מקבל צמרמורת וחווה חרדה, עם מחשבות אובדניות בגלל פלשביקים מהאירוע ובעיקר מהשריפה ביער שאף לדברי י. הייתה אכזרית מאוד. שירות המבחן הגיע למסקנה כי י. מתקשה לקחת אחריות מלאה על העבירות והוא נמצא בשלב ראשוני בלבד מבחינה זאת בכך שהוא מזהה בעצמו טעויות חשיבה ומגלה אמפטיה למשפחת המנוח. באבחון הפסיכולוגי שערך שירות המבחן נמצא כי לי. יכולת אישית טובה, פתיחות, מוטיבציה גבוהה, יכולת קוגניטיבית גמישה וטובה הגבוהה מהממוצע. אך עם זאת, האינטליגנציה החברתית שלו נמוכה יחסית.

לסיכום ציין שירות המבחן כי מדובר בעבירות חמורות במיוחד ועל כן הומלץ להטיל מאסר שיתחשב בחומרת העבירות ותוצאותיהן הטרגיות אך גם בהיותו קטין בעת ביצוע העבירות.

3. תסקיר שירות המבחן - נאשם 3

יליד נובמבר 1997. הילד השלישי במשפחה המונה זוג הורים ושמונה ילדים, המנהלת אורח חיים חרדי. המשפחה נורמטיבית, מתפקדת וההורים תארו את בנם כילד רגיש בעל דימוי עצמי נמוך, חסר ביטחון חרדתי ותמים. ההסבר העיקרי של ההורים במעורבותו של א. בעבירה הוא הקרבה לנאשם 1. א. היה תלמיד מצטיין אך בכיתה ו' החל לגמגם, הופנה לטיפול ועד היום הוא סובל מגמגום, דבר שיצר קשיים חברתיים והקשה את קליטתו בישיבה קטנה בה רמת הלימודים גבוהה. א. חזר לגור בבית הוריו ואובחן כסובל מהפרעה טורדנית כפייתית, ניסה להמשיך בלימודים רגילים ואף לחזור לישיבה אך שוב מצבו הידרדר, הוא יצא ממערכת החינוך, החל בלימוד עצמי של נגינה, החל לעבוד. מגיל 15 טופל על ידי מומחים בתחום הנפשי ובתחומים נוספים אך באפריל 2014 הפסיק ביוזמתו את הטיפול. במעצרו הוא משולב באגף התורני, נמצא במעקב פסיכיאטרי, מוגדר כאסיר בהשגחה בשל התרשמות על מצוקה נפשית. באשר לעבירות, ציין א. כי הפרטים נכונים, גילה אמפטיה למשפחת הקורבן אך הדגיש כי לא היה תכנון למעשה רצח, אלא חשב שהמדובר רק בחטיפה, תקיפת הקורבן והשלכתו. עם זאת, התייחס אל התנהגותו שלו כאל מעשה נורא ואכזרי, אם כי שירות המבחן התרשם כי עדיין אינו מבין באופן מלא את משמעות והשלכות התנהגותו ואת תוצאותיה החמורות. עוד אמר, כי בעת ביצוע העבירה פעל מתוך נקמה אך חזר וציין כי הכוונה הייתה לחטוף ולהכות. בבדיקה פסיכולוגית במעצר, אובחן כנער נורמטיבי, עדין ונבון, ללא סימנים מיוחדים או דחפים תוקפניים, אך איטי, כפייתי, ביטחון עצמי נמוך, מלא ספקות, הקפדה פרפקציוניסטית על כל פרט ופרט. באשר להתייחסות נוספת לעבירות, א. הדגיש את הקשר רב העוצמה שהיה לו עם נאשם 1 ואת התלות החזקה בו עד שנכפה לציית להוראותיו. באבחון הפסיכולוגי לא נמצאה באישיותו נטייה לאלימות או נטייה לתוקפנות, או אנטי סוציאליות. יכולתו הקוגניטיבית תקינה, הוא זקוק לטיפול ונמצא רק בתחילת תהליך טיפולי. נוכח העבירות החמורות החריגות הומלץ על הטלת מאסר בפועל עם מתן משקל לקטינותו ונסיבותיו האישיות המיוחדות.

4. תסקיר נפגע עבירה - משפחת אבו ח'דר

משפחת אבו ח'דר מונה כיום זוג הורים ושישה ילדים בגילאי 14-25. המשפחה הוכרה כנפגעת פעולות איבה. בבית המשפחה נתלו תמונות רבות של המנוח דבר המסמל כי עבורם הזמן קפא מלכת. נסיבות המוות האכזריות גורמות להתמודדות קשה ומייסרת, מתאפיינת בתחושות של חוסר אונים תסכול ומרירות. הימשכות ההליכים המשפטיים גובה

מחיר רגשי מהמשפחה המתקשה להתמודד עם התהליך. המשפחה זוכה לתמיכה וביקורים מאנשים מהארץ והעולם לרבות יהודים. התסקיר פירט שורה של נזקים שנגרמו למשפחה: רגשות קשים, זיכרונות בלתי פוסקים, תחושת אשמה, טיפולים פסיכיאטריים, מצבי פוסט-טראומה, אובדן שמחת חיים, אווירה קודרת בבית, שבירת כלים ואמונה ואי יכולת חיים משותפים. נזקים אלה נגרמו הן להורים, הן לאחים והאחיות הבוגרים והן לאח הצעיר. בין השאר המליצה עורכת התסקיר להטיל על הנאשמים פיצוי כספי למשפחה.

בשלב הטיעון לעונש העידו מטעם התביעה מספר עדים. ראמי זלום, אביו של הילד אותו ניסו הנאשמים 1 ו-2 לחטוף בערב הראשון, אמר כי מאז האירוע, כל משפחתו סובלת ומטופלת במרפאה לבריאות הנפש, אשתו חוששת לצאת מן הבית בשעות הלילה, בנו לא יורד לשחק בחוץ, פוחד ללכת לבית הספר. רעייתו דימה זלום סיפרה על השינוי שחל בחייה מאז המקרה, הפחדים מקננים בה, מתקשה להתמיד בעבודתה, כמרכזת פסיכיאטרית בבית הספר, בעיקר הדגישה את חששותיה להיות לבד ולצאת לבד מהבית. חוסין אבו ח'דר, אביו של מוחמד אבו ח'דר המנוח, אמר בדבריו, כי תחושתו היא שמוחמד נשרף פעם אחת אך בני המשפחה נשרפים יום יום. בני המשפחה פנו לטיפול פסיכיאטרי בניסיון לחזור לחיות חיים רגילים אך מתקשים בכך, מחשבותיהם נודדות, ובנו בן 14 מרוב פחד, החל לישון בחדר ההורים. כמו כן תיאר חלומות וסיוטים בלילה. עד זה עמד על קשריו המתמשכים והטובים עם יהודים ועל האמפטיה שהוא זוכה גם מהם מאז האירוע. רעייתו, אימו של המנוח, אמרה דברים דומים ונוקבים.

5. **ב"כ המאשימה** פתח ואמר כי הציווי "לא תרצח" אינו ציווי דתי אלא ציווי "עולמי מוסרי", שכן כל חברה מעמידה את רעיון קדושת החיים כערך ראשון. הפגיעה היא בקורבן עצמו ולכל הסובבים אותו. לניסיון החטיפה בלילה הראשון השפעות הרסניות על משפחת זלום, שכן זה סיוט נורא לאימא הרואה הכיצד מנסים לחטוף מבין ידיה את בנה.

ב"כ המאשימה עמד על אופיים של הנאשמים שהם נערים אינטליגנטיים שהשתתפו במעשה מחריד. חלקם במעשים אומנם אינו שווה, אך לעמדת המאשימה עונשם צריך להיות דומה, מאסר עולם. נטען, כי הנאשמים 2 ו-3 נגררו אחרי נאשם 1 אולם מדובר ברצח על רקע אידיאולוגי המבוסס על היגיון מעוות, שום תירוץ אינו יכול להצדיקו והדגיש במיוחד כי מעשה הרצח לא היה רגעי אלא תהליך מתמשך, ולשני הקטינים הללו היו מספר הזדמנויות להפסיק את מעשיהם, להתחרט לנסות לעצור האירוע האכזרי. אולם הם תפסו את הנער, הכניסו אותו לרכב, חנקוהו למרות מאבקו, ראו שהוא מאבד הנשימה וחיו אוזלים, והמשיכו. גם ביער יכלו להפסיק אך שפכו חומר דליק ואז הגיע אקט הקטילה האכזרי. ב"כ המאשימה הדגיש בעיקר את דבריו של נאשם 2 לנאשם 1 **"אנחנו עושים את כל העבודה"**, ולדידו של ב"כ המאשימה הייתה זו הזדמנות נוספת לחדול ולהפסיק, אך דווקא היה בכך דרבון של נאשם 1 שמיהר ליטול לום בידי והכה בעוצמה בראשו של הקורבן.

ב"כ המאשימה הגיש שורה של פסקי דין בהם הורשעו קטינים בגילאי 16, 17 ברצח ונדונו למאסר עולם ואף לעונשים מצטברים נוספים, כאשר הדגש הינו על שיקולי גמול והרתעה.

ב"כ המאשימה חזר וציין כי אומנם חלקו של נאשם 3 במעשים מצומצם מאלה של האחרים אך לאחר התלבטות, עמדת המאשימה הינה גם עליו יש לגזור מאסר עולם.

בנוסף ביקש להטיל על הנאשמים פיצוי כספי.

6. **ב"כ הנאשם 2** פתח ואמר כי אין כוונה או ניסיון להמעיט מגודל הטרגדיה, הכאב והקושי שהקורבנות והמשפחות עוברים מאז האירוע. משפט זה, שהתנהל עם פרופיל ציבורי גבוה, אינו צריך לסמא את העיניים מלשקול שיקולים משפטיים שהחוק מחייב, קרי, זהירות יתר ומתן משקל לעובדה כי הנאשמים הם קטינים. לצד מסרים של הרתעה וגמול, והתחשבות במשפחות הקורבן יש שיקולים שהם לב ליבו של ההליך הפלילי, הנסיבות המיוחדות האישיות ובנוסף נסיבות של האירועים עצמם. לעמדתו של ב"כ הנאשם 2, כאשר מדובר בעבירת רצח על-ידי קטינים, הכלל הוא לא להטיל מאסר עולם. המקרים עליהם הסתמכה המאשימה הם היוצאים מהכלל והפנה להוראת סעיף 25(ב') לחוק הנוער הקובע שאין חובת מאסר עולם ואין חובת עונש מינימום ואין חובה של עונש מוות כאשר מדובר בנאשמים קטינים. הטעם לכך הינו כי שיקול השיקום הוא המשמעותי ביותר בגזירת דינם של קטינים. הדבר הודגש שוב ושוב בפסיקה של בית המשפט העליון שכן מדובר בסוג של אחריות מופחתת ובוודאי במקרה שלפנינו בו הנאשם הבגיר כפה עצמו על הקטינים, הדיחם פיתה אותם ודחף אותם לכל המעשים. בפסיקה, ברוב המקרים, נגזרים על הקטינים עונשים של 16-20 שנות מאסר אך לא מאסר עולם. רק כאשר יש זדון ורשעות מופלגים יש הצדקה להטיל מאסר עולם ולא ניתן לומר על נאשם 2 כי מעשיו אופיינו בזדון ורשעות. שוב וחזר והדגיש כי במקרים שבהם נגזרו מאסרי עולם היה מדובר באלימות קשה ומתמשכת, ובאחד המקרים אף אונס ורצח. הסנגור חזר והדגיש כי נאשם 1 הוא ש"החזיק את המפתחות" לכל האירועים והמעשים, ולא אמר להם בדיוק מה הוא עושה. כאשר המנוח יצא מן הרכב הנאשם 1 לא אמר להם כי הוא הולך לחבט עם לום בראש, אך חבט שתי מכות שיכולות להרוג אדם. האכזריות הייתה של נאשם 1 ולא של נאשם 2. הסנגור חזר והדגיש כי הן הפער בין גיל נאשם 2, הגיל של נאשם 1 והן הפער בין מעשיו של נאשם 1 אינם מאפשרים ואינם מצדיקים כי על מרשו יוטל עונש של מאסר עולם. נאשם 2 היה בן 17 בסך הכל, גיל בו אופיו וחיי מתעצבים לאט לאט. הנסיבות מלמדות כי דווקא בתקופה זו התרחק מאביו, התקרר לנאשם 1 ופיתח בו תלות וזה אף נתן לו מדי פעם כדורים וגרר אותו למסלול אליו הגיעו. יחסי התלות ביניהם היו כה ברורים עד שמצדיקים אבחנה ברורה בין מעשיו ועונשו של נאשם 1 לבין זה של נאשם 2. בסיכום דבריו הדגיש, כי ילד בן 17 הוא ילד ומן ראוי להשאיר לו קרן אור, לאורה ילך שנים ארוכות בכלא, יתמרק ממעשיו הקשים אך קרן האור תותיר בו תקווה.

7. **ב"כ הנאשם 3** ביקש בשם מרשו סליחה ומחילה ממשפחת המנוח. הדגיש כי נאשם זה שיתף פעולה מלכתחילה עם הרשות החוקרת וכך גם בהליך המשפטי, הוא מתבייש במעשיו, חרטתו אמיתית וכיוון שמדובר בקטין שטרם מלאו לו 17, אין חובה להטיל עליו מאסר עולם אף שנקבע שביצע רצח. בהפנותו לפסיקה הדגיש הסנגור כי לבית המשפט נתונה סמכות להטיל מאסר עולם על קטינים, אך נדרש קיום נסיבות מיוחדות להפעלת סמכות זו, ונסיבות כאלה אינן במקרה זה: נאשם 3 לא נטל חלק באירוע הקטילה עצמו, להיפך הוא הליט את פניו מהמראה הקשה והמזעזע קפא על שמריו והתרחק, במהלך הנסיעה אף אמר וצעק "אל תהרגו אותו" ובעניין זה הפנה לת.פ. (מחוזי נצרת) 1177/01, שם היו מעורבים שני נאשמים, הנאשם הקטין לא היה הדוקר בפועל, ואף שלא נטל אחריות ולא הביע חרטה ורק כיוון שלא החזיק בסכין הדוקרת, נידון ל-17 שנות מאסר בלבד. הסנגור הפנה שוב לעדויות המטפלים בתחומים שונים שהעידו במהלך הדיון על מצבו הנפשי של הנאשם, טיפולים שהחלו הרבה טרם ביצוע העבירות, שכן נאשם 3 אובחן לפני מספר שנים כסובל ocd, חרדות ודיכאון (נ/6), היה בטיפולים ממושכים ועל כן אין תימה שהיה נתון להשפעות ולחצים של נאשם 1. הסנגור מצא כי מדרגי ענישה בתחום המדובר נעים בין 16 ל-22 שנות מאסר ונוכח הנסיבות האישיות של הנאשם והנסיבות של האירוע, עתר לגזור עליו את הרף התחתון.

הנסיבות כולן מלמדות כי קיים הבדל משמעותי בין נאשם 3, לאחרים באופן שלא יכול להצדיק מאסר עולם, וכמו כן הפנה לפסיקה נוספת.

דין והכרעה

8. נוכח העבירות החמורות והאמור בתסקירי שירות המבחן, והדבר אינו שנוי במחלוקת, אנו מרשיעים את נאשם 2, י.ב., בעבירות של ניסיון חטיפה לשם כליאה, לפי סעיף 371+25 לחוק העונשין; תקיפה הגורמת חבלה של ממש לפי סעיף 382(א)+380 לחוק; ניסיון הצתה, לפי סעיף 448 רישא + 25 לחוק; רצח, לפי סעיף 300(א)(2) לחוק; חטיפה לשם רצח, לפי סעיף 372 לחוק.

אנו מרשיעים את נאשם 3, בעבירת רצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק; חטיפה לשם רצח, לפי סעיף 372 לחוק העונשין.

9. העונש על הרשעה בביצוע עבירת רצח הינו מאסר עולם. כיוון שמדובר בקטינים, מאסר עולם אינו חובה כהוראת סעיף 25(ב) לחוק הנוער (שפיטה, ודרכי טיפול) התשל"א-1971. המחלוקת בין הצדדים הינה האם הכלל הינו כי יש להטיל על קטין שביצע רצח מאסר עולם, והחריג הינו להימנע מכך או שמא הכלל הינו כי דינו של קטין שרצח הינו שנות מאסר ורק במקרים מיוחדים וחריגים מטילים מאסר עולם.

10. **מבט אל הפסיקה:** ע"פ 6490/11 מ"י נ' אלמוני - רצח המשיב בהיותו בן 15 את עורכת הדין ענת פלינר ז"ל. בערעור הועמד עונשו על 21 שנות מאסר. כב' השופט דנציגר בדק ומצא כי במשך כשני עשורים נידונו ארבעה קטינים בלבד למאסר עולם כאשר הנסיבות היו חמורות במיוחד, רצח בזדון, בפסק דין זה בית המשפט העליון קבע מספר כללים בסוגיה שבמחלוקת לפנינו:

א. השתתף מאסר עולם על הקטין היא אפשרית, במקרים מסוימים תימצא מתאימה, אך צריך לנקוט זהירות ולהתאים העונש "למידותיו" של הקטין.

ב. יש לתת את הדעת לגילו ולקירבתו של הקטין לסף הבגרות (סעיף 17 לפסק הדין).

ג. יש לבדוק אם הקטין הביע חרטה ולקח אחריות.

ד. עבר פלילי של הקטין (סעיף 21 לפסק הדין).

ה. לסיכויי השיקום יש משקל משמעותי ומלאכת האיזון עם עקרונות ענישה אחרים הינה עדינה.

ו. חומרת מעשיו של הקטין.

ז. כבר נקבע בפסיקה כי בשל ריבוי מעשי האלימות החמורים המסתיימים במותם של חפים מפשע, ניכרת **לאחרונה** מגמה של החמרה בעונשם של קטינים המורשעים ברצח וחרף קטינותם יש לתת ביטוי ניכר גם לשיקולי ענישה אחרים כמו גמול והרתעה (סעיף 20 לפסק הדין).

במקרה הנדון לא נגזר על המשיב - הנאשם מאסר עולם אלא 21 שנות מאסר וזאת בשל גילו הצעיר יחסית והמשקל שניתן ללקותו קרי קשיים שכליים ונפשיים.

בע"פ 530/90 חנק הנאשם את מעסיקתו, בכך שכר סביב צווארה חוט טלפון. הנאשם היה כבן 17 ו-10 חודשים ונדון למאסר עולם.

בע"פ 9937/01; ע"פ 8546/02; 8657/21 רעי חורב נ' מ"י, היו שני הנאשמים בני 17.5 בעת האירוע. חורב נידון למאסר עולם. נקבע כי מדובר ברצח מתוכנן, יזום, מתועב אכזרי, ומרושע ואילו שותפתו סיגלית חיימוביץ נידונה ל-24 שנות מאסר כיוון שבית המשפט התחשב במצבה הנפשי (אובחנו הפרעות נפשיות בהן היא לוקה). בע"פ 4379/02 הורשע קטין ברצח אביו, נגזרו עליו 25 שנות מאסר, חרף האכזריות בה בוצעה העבירה. בע"פ 900/07 הורשע

המערער שהיה בן 16 בביצוע אינוס, מעשה סדום ורצח של נערה בת 15 נדון למאסר עולם ועוד 15 שנות מאסר בחופף. **ע"פ 3062/06** רצחו שני המערערים האחד בן 16 והשני בן 14 ו-8 חודשים את מעסיקם, רצח אכזרי ונדונו ל-22 שנות מאסר כל אחד (בפסק הדין צוין, כי מאז מעצרום חלפו מספר שנים בהם היו אסירים למופת). **בע"פ 11006/07**, היה הנאשם בן 16 ו-4 חודשים, רצח נערה ותקף אותה מינית ונידון למאסר עולם ועוד 5 שנות מאסר. **ע"פ 1421/10**, הנאשם פחות מגיל 16, רצח את אחותו על כבוד המשפחה, נדון ל-18 שנות מאסר. **ע"פ 1632/10**, נאשם בן 17 אנס ורצח את בת דודתו בת ה-6, נידון ל-25 שנות מאסר. **תפ"ח (ב"ש) 22518-03-11** נאשם 1 היה בן 17 והשני כמעט בן 17, הם לקחו נער מצטיין בו קנאו, רצחו אותו ב-9 דקירות, שרפו את גופתו ונדונו למאסר עולם. **בע"פ 3112/94 סופיאן אבו חסן נ' מ"י**, הורשע המערער ברצח שביצע יום לפני שמלאו לו 18. בערעור נקבע כי הרצח בוצע כמעשה נקם על מעשה מין שהמערער הסכים לבצע עם המנוח, ונידון ל-18 שנות מאסר. **בת.פ. (נצרת) 1177/01** הורשעו הנאשמים ברצח, הנאשם 2 היה בעת ביצוע העבירה קטין בן 17 ו-8 חודשים. בית המשפט מצא כי התסקיר שהוגש בעניינו נוטה לצד החיובי, הוא לא דקר פיזית את המנוח והורשע כמבצע בצוותא, אף שלא הביע חרטה, נידון ל-17 שנות מאסר.

12. **הנאשם 2** היה בן 17 בעת ביצוע העבירות. הנאשם 3 היה בן 16 ו-7 חודשים. בלילה הראשון חבר נאשם 2 לנאשם 1 לשם ביצוע פיגוע נקמה בערבים על רקע חטיפתם ורציחתם של שלושת הילדים היהודיים. הם ניסו לחטוף את הילד מוסא בן 7.5 כאשר נאשם 2 ביצע בפועל ניסיון חטיפה ומשך אותו לתוך הרכב. כשכשלה הפעולה הם ניסו להצית כלי רכב של ערבים. למחרת חברו נאשמים 2 ו-3 לנאשם 1 כדי לבצע פעולת נקם בערבים, ליטול נפש. הם הסתובבו במשך הלילה עד שאותר קורבן מתאים. הנאשמים 2 ו-3 תפסו אותו, הכניסוהו אל הרכב והחלו בנסיעה מהירה. כדי להתגבר על התנגדותו, הם חנקו אותו, תחילה רק נאשם 2 ולאחר מכן סייע לו נאשם 3, עד שהקורבן איבד את ההכרה. הנסיעה נמשכה דקות ארוכות, במהלכה חזר ואמר נאשם 1 לאחרים להמשיך ולחנקו. בהגיעם ליער נשמט ראשו של הקורבן החוצה ואז הכה בראשו נאשם 1, נאשם 2 שפך על גופו דלק אשר הוכן מבעוד מועד, נאשם 1 הצית ושרף את מוחמד אבו ח'דר שהוא עדיין בין החיים עד מותו. לאחר שהמנוח הוצא מן הרכב, נאשם 3 לא יכל לשאת מעמד, התרחק מהמקום ואף לא הביט בנעשה.

המעשים שעשו הנאשמים הם קיצוניים בחומרתם, מעוררים שאט נפש, מזעזעים. שני נערים הקרובים לגיל 17 מתנפלים על נער צעיר מהם, כובלים אותו גוררים אותו לרכב מתגברים ביחד ובכוח על התנגדותו, לוחצים את גרונו וחונקים אותו דקות ארוכות. הם ראו והיו מודעים כי קורבנם נלחם על חייו וכי האוויר אוזל והמשיכו ללחוץ עד שאיבד את ההכרה, ולבסוף הוכה ונשרף למוות. המעשים אינם מקריים אלא מתוכננים, הצטיידות באזיקונים, לום, חומרי בעירה, שעות של איתור קורבן, ונסיעה שנמשכה דקות ארוכות עד ליער. אכן, היו לנאשמים הזדמנויות מספר להפסיק את התהליך

הרצחני אולם הם לא עשו כן. יוזם האירועים הינו אכן נאשם 1, אך השניים היו נלהבים להצטרף אליו ועשו כן בנפש חפצה.

בדיקת הפסיקה מראה כי חלק לא מבוטל מקטינים שביצעו רצח לא נידונו למאסר עולם, אולם בית המשפט העליון ציין במפורש, כי ניכרת לאחרונה מגמה של החמרה בעונשם של קטינים המורשעים ברצח (ראה סעיף 10(ז) לעיל). כאמור, השתת מאסר עולם על קטין רוצח הינה אפשרית תוך בחינה זהירה של כל הנתונים. מדובר בשני נערים האחד כבן 17 והאחד כבן 16 ו-7 חודשים. נבונים, יודעי דבר, מבינים היטב את אשר לפניהם, אין להם עבר פלילי ולמעשה הם הביעו חרטה ונטלו אחריות כבר בחקירה אף כי היו להם טענות משפטיות הראויות לבירור. תסקירי שירות המבחן מלמדים, כי לשניים יש פוטנציאל שיקום מסוים זאת חרף העובדה כי הודאתם במעשים אינה הודאה של נטילת אחריות מלאה והם תולים חלק עיקרי באחריות על נאשם 1 הבגיר. על פי הפסיקה, יש ליתן משקל מהותי לחומרת המעשים ונסיבות הרצח.

באשר לנאשם 2 - הוא נטל חלק פעיל באירועים בשני הלילות, חנק בכוח לאורך זמן רב את המנוח, בא בטענות לנאשם 1 שאינו פעיל מספיק נגד המנוח וכאשר זה הוכה וגולגולתו רוצצה שפך עליו דלק. חניקת נער לאורך זמן כה רב עד שתאבד הכרתו ותצא נשמתו מעשה מרושע ואכזרי, שפיכת הדלק על גוף חסר אונים מכוונת לשריפתו, גם אי פעולה מעידה על אכזריות ורשעות ולפיכך אין מנוס מלגזור על נאשם 2 מאסר עולם. לכך יש להוסיף את ניסיון החטיפה וההצתה ביום הראשון, מעשים חמורים כשלעצמם שגרמו נזק מהותי למשפחת הילד ובגין מעשים אלה אנו גוזרים על נאשם 2 שלוש שנות מאסר, אשר רק עקב קטינותו יהיו בחופף.

כמו כן, על הנאשם 2 לפצות את משפחת זלום בסכום של 5,000 ₪ ואת משפחת אבו ח'דר בסכום של 30,000 ש"ח.

באשר לנאשם 3 - הוא הצעיר שבחבורה עם פוטנציאל שיקום, מעשיו אף הם מרושעים שכן הוא לכד את המנוח, מנע ממנו להתנגד, סייע בחניקתו. אך עם זאת לא נטל חלק פיזי, בחלק האחרון שהוביל להכאתו וליציקת דלק או נפט על גופו. לנאשם 3 רקע אישי בעייתי. ללא קשר להליך זה סובל מזה שנים מבעיות אישיות גמגום, בעיות פסיכיאטריות, הוא מטופל וכך מצאנו כי יש להקל עימו במידת מה. אנו גוזרים עליו 21 שנות מאסר.

בנוסף אנו גוזרים על נאשם 3, מאסר של שנה אותו ירצה אם במשך שנתיים משחרורו יבצע עבירה מסוג פשע.

נאשם 3 יפצה את משפחת אבו ח'דר בסכום של 30,000 ₪.

השופט ר' כרמל:

אני מסכים לתוצאת הרשעת הנאשמים 2 ו- 3 ולתוצאה העונשית באשר לנאשם 2. יחד עם זאת, באשר לנאשם 3 - גם עונשו של נאשם זה צריך לעמוד על מאסר עולם. מחד, מדובר בנאשם שהוא כבן 16 ו- 7 חודשים, נעדר עבר פלילי, הביע חרטה עמוקה, נטל אחריות למעשיו ואני מסכים לדברי חברי, סגן הנשיא השופט צבן, כי יש לנאשם זה פוטנציאל שיקום מסוים. כמו כן, לנאשם זה בעיות אישיות - נפשיות לא קלות. כפי שצוין בע"פ 6490/11, נקבעו כללים באשר להשתתפות עונש מאסר עולם על קטין. נקודת המוצא הנה כי השתתפות מאסר עולם על קטין הנה אפשרית, ולמקרים מסוימים הנה אף מתאימה. חלקם של הכללים, מטים את הכף לטובת הנאשם 3: גילו הצעיר, הבעת חרטה, העדר עבר פלילי, סיכויי שיקום (מסוימים) ונסיבותיו האישיות. אולם, מאידך, במקרה זה, חומרת המעשים של נאשם 3 ונסיבותיהם מטים את הכף לחובתו עד כדי אינן השיקולים העומדים לו לזכות ומובילים לכך שיש לגזור עליו עונש של מאסר עולם. כפי שצוין לעיל, בשל ריבוי מעשי אלימות חמורים (גם של קטינים) המסתיימים במות חפים מפשע, באה לאחרונה החמרה בעונשם של קטינים המורשעים בעבירת רצח, וחרף קטינותם יש לתת משקל נכבד ליתר שיקולי הענישה, בהם גמול והרתעה. בענייננו מדובר במעשה אכזרי במיוחד ונסיבות ביצועו יוצאות הדופן עומדות לנאשם 3 לרועץ: מרגע החטיפה ועד לרגע ההגעה למקום בו הוצת המנוח, חלפו דקות רבות וארוכות. במשך זמן זה בו המנוח ניסה להיאבק ונאבק על חייו, נטל נאשם 3 חלק פעיל בהכנעתו ולקח חלק בחניקתו האיטית. בכל פרק זמן **ארוך** זה, אטם נאשם 3, כליל, את ליבו ואת אוזניו ממאבקו של המנוח שנלחם על חייו, מנוח שהיה קטין כמותו, ש'נקטף' בבחירה אקראית מהמדרכה והובל אל מותו, מוות סתמי ומיותר. לנאשם 3 עמדה, **בפרק זמן משמעותי זה**, היכולת להתנער ולהתקומם כנגד המעשה, אך הוא בחר שלא לעשות כן. בנסיבות אלה בהן נחצו כל גבולות החוק והמוסר גם יחד, נדחים השיקולים האישיים כנגד האינטרס הציבורי והצורך בהרתעה נטולת פשרות. כזוועת המעשה - כך חומרת הענישה, אף בנסיבותיו האישיות של נאשם 3.

לפיכך, דעתי היא כי יש לגזור גם על נאשם זה מאסר עולם.

התוצאה

אנו גוזרים על נאשם 2 מאסר עולם ועוד שלוש שנות מאסר בחופף. כמו כן, עליו לפצות את משפחת זלום בסכום של 5,000 ש"ח ואת משפחת אבו ח'דיר בסכום של 30,000 ש"ח.

בדעת רוב אנו גוזרים על נאשם 3 21 שנות מאסר, מאסר על-תנאי של שנה כאמור לעיל וכן עליו לפצות את משפחת אבו ח'דיר בסכום של 30,000 ש"ח.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ה בשבט התשע"ו, 4 בפברואר 2016, במעמד הצדדים.

רבקה פרידמן-פלדמן,
שופטת

רפי כרמל, שופט

יעקב צבן, שופט
[סג"נ - אב"ד]